

Marcin Śliwa

Sprawiedliwość warunkowego umorzenia postępowania karnego

Streszczenie

Niniejsza praca poświęcona jest problemowi sprawiedliwości warunkowego umorzenia postępowania karnego. Biorąc pod uwagę to, że warunkowe umorzenie postępowania jest alternatywnym wobec kary *sensu stricto*, rodzajem reakcji państwa na popełnione przestępstwo, w pracy dokonana została próba odpowiedzi na pytanie, czy wspomniana instytucja stanowić może sprawiedliwy środek reakcji karnej? Udzielenie odpowiedzi na to pytanie stanowi główny cel badawczy pracy.

W ocenie autora, pytanie to jest tym bardziej zasadne, ze względu na to, iż w okresie funkcjonowania przedmiotowego środka, począwszy od jego wprowadzenia w roku 1969, dostrzec można, iż ustawodawca dąży do liberalizacji przesłanek warunkowego umorzenia postępowania i stałego rozszerzenia zakresu stosowania przedmiotowego środka.

W odpowiedzi na wyżej postawione pytanie, autor wskazuje, że warunkowe umorzenie postępowania może stanowić sprawiedliwy środek reakcji karnej. Sprawiedliwość wymienionego środka powinna być jednak rozpatrywana w kontekście sprawiedliwości klasycznej, nie zaś wyłącznie sprawiedliwości naprawczej, która stanowi jedynie wycinek klasycznie pojmowanej sprawiedliwości.

Autor w pracy wskazuje na szereg problemów, jakie w aktualnym stanie prawnym, rodzi instytucja warunkowego umorzenia postępowania, które wiążą się, w szczególności, z rozszerzeniem zakresu stosowania przedmiotowego środka dokonaną m.in. poprzez liberalizację przesłanki ustawowego zagrożenia karą. Autor zauważa że proces ten implikuje zmniejszenie stopnia sprawiedliwości warunkowego umorzenia postępowania.

Praca została podzielona na sześć rozdziałów, dzielonych na podrozdziały. Zawiera także wstęp, streszczenie i bibliografię. Pierwszy rozdział pracy stanowi analizę pojęcia sprawiedliwości, gdzie przedstawiono różne jego ujęcia, ze szczególnym uwzględnieniem sprawiedliwości w rozumieniu klasycznym. Sprawiedliwość klasyczna została tu również zestawiona z zasadniczo różnym od niej pojęciem tzw. sprawiedliwości naprawczej.

Drugi rozdział zawiera analizę tego, jak odczytywać i wykorzystywać słusność w stosowaniu prawa oraz opis modelu słusznego stosowania prawa, opracowanego przez W. Dziedziaka, a przejętego w niniejszej pracy z modyfikacją, dotyczącą wyznaczników słusności.

Rozdział trzeci traktował będzie o znaczeniu sprawiedliwości w prawie karnym. W rozdziale tym zostanie dokonana analiza przestępstwa jako zdarzenia powodującego nierówność, która domaga się wyrównania dla realizacji sprawiedliwości. Sprawiedliwość, a dokładnie przywrócenie sprawiedliwości, ujęte zostanie jako zasadniczy cel prawa karnego, co odbywa się za pośrednictwem przewidzianych przez to prawo i podlegających wykonaniu środków reakcji karnej, niosących za sobą pewien ładunek dolegliwości przywracającej zachwianą przez przestępstwo równość.

W czwartym rozdziale przedstawiona została perspektywa ideowo-historyczna warunkowego umorzenia postępowania. Rozdział ten ukazuje wywodzącą się z krajów anglosaskich ideę probacji, jako inspirację dla twórców nowej instytucji. Dodatkowo, przedstawione zostało tu tło historyczne kształtowania się warunkowego umorzenia postępowania, jak również sam przedmiotowy środek probacyjny w kształcie wyznaczonym przez kodyfikację karną z 1969 r.

W rozdziale piątym przeprowadzona będzie analiza przepisów prawa karnego materialnego, regulujących warunkowe umorzenie postępowania pod kątem sprawiedliwości przedmiotowego środka. W rozdziale szóstym analogicznej analizie poddane zostaną przepisy procesowe. W rozdziałach tych zaproponowane zostały rozwiązania, które mogą przyczynić się do pełniejszej realizacji sprawiedliwości przez warunkowe umorzenie postępowania.

Niniejsza praca, w ocenie autora, ma stanowić przyczynek do dyskusji o sprawiedliwości warunkowego umorzenia postępowania, rozumianej w sensie klasycznym, a także inspirację dla ustawodawcy do poszukiwania rozwiązań, które mogłyby przyczynić się do pełniejszego urzeczywistnienia sprawiedliwości w ramach stosowania przedmiotowego środka probacyjnego.